

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTES
JULIANAS KOKOTES [JULIANE KOKOTT] SECINĀJUMI,
sniegti 2017. gada 26. jūlijā¹

Lieta C-358/16

UBS (Luxembourg) S.A. u.c.

(*Cour administrative* (Apelācijas instances administratīvā tiesa, Luksemburga) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Direktīva 2004/39/EK – 54. panta 1. un 3. punkts –
Piekļuve informācijai tiesvedībā par valsts finanšu uzraudzības iestādes lēmumu –
Dienesta noslēpums – Izņēmums gadījumiem, uz kuriem attiecas krimināltiesības – Tiesības uz labu
pārvaldību – Tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību

I. Ievads

1. Vai finanšu uzraudzības iestāde apgrūtinoša pasākuma adresātam, atsaucoties uz dienesta noslēpumu saskaņā ar Direktīvas 2004/39/EK, kas attiecas uz finanšu instrumentu tirgiem², 54. pantu³, drīkst atteikt piekļuvi attaisnojošiem dokumentiem, kas attiecas uz trešām personām?
2. Šis jautājums šajā lietā rodas saistībā ar Luksemburgas finanšu uzraudzības iestādes lēmumu atsaukt *DV* labu reputāciju, kas vajadzīga, lai ieņemtu vadošus amatus ieguldījumu brokeru sabiedrībās. Šā lēmuma iemesls bija *DV* loma, dibinot un pārvaldot uzņēmumu, kas bija iesaistīts B.L. Meidofa [*B. L. Madoff*] finanšu skandālā⁴.
3. Izskatot šo Luksemburgas Apelācijas instances administratīvās tiesas (*Cour administrative*) lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, Tiesai ir jātiek galā ar izaicinājumu saskaņot dienesta noslēpuma un tiesību uz aizstāvību aizsardzību.
4. Pirmkārt, ir jāpārbauda, vai šīs lietas apstākļos ir piemērojams Direktīvas 2004/39 54. pantā paredzētais izņēmums no dienesta noslēpuma “gadījumos, uz kuriem attiecas krimināltiesības”. Otrkārt, saistībā ar lietas taisnīgas izskatīšanas un efektīvas tiesību aizsardzības garantiju ir jāaplūko jautājums, vai dienesta noslēpuma formulējumā direktīvas 54. pantā pietiekami ir ņemtas vērā šajā lietā noteiktā pasākuma adresāta tiesības piekļūt lietas materiāliem.

¹ Oriģinālvaloda – vācu.

² Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 21. aprīļa Direktīva 2004/39/EK, kas attiecas uz finanšu instrumentu tirgiem un ar ko groza Padomes Direktīvas 85/611/EEK un 93/6/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2000/12/EK un atceļ Padomes Direktīvu 93/22/EEK (OV 2004, L 145, 1. lpp.), redakcijā, kas ietverta Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 11. marta Direktīvā 2008/10/EK (OV 2008, L 76, 33. lpp.).

³ Šajā ziņā skat. arī spriedumu, 2014. gada 12. novembris, *Altmann* u.c. (C-140/13, EU:C:2014:2362) un izskatāmu lietu C-15/16 *Baumeister*.

⁴ ASV pilsoņa Bernarda Lorenca Meidofa [*Bernard Lawrence Madoff*] krāpnieciskas darbības ar ieguldījumiem izraisīja aptuveni 65 miljardu ASV dolāru zaudējumus visā pasaulē. 2009. gadā B.L. Meidofs tika sodīts ar brīvības atņemšanu uz 150 gadiem.

II. Atbilstošās tiesību normas

A. Savienības tiesības

5. Atbilstošās Savienības tiesību normas šajā lietā ir Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 41., 47. un 48. pants, kā arī Direktīva 2004/39.

6. Vispirms ir jānorāda uz direktīvas preambulas 2., 44., 63. un 71. apsvērumu:

“(2) [...] jāparedz saskaņošanas pakāpe, kas vajadzīga, lai ieguldītājiem nodrošinātu augstu aizsardzības līmeni un ļautu ieguldījumu [brokeru] sabiedrībām sniegt pakalpojumus visā Kopienā, kura ir vienotais tirgus, piederības valsts uzraudzībā [...]”

(44) Ņemot vērā divkāāršo mērķi – aizsargāt ieguldītājus un nodrošināt vērtspapīru tirgu nevainojamu darbību [...].

(63) Jāpastiprina noteikumi par informācijas apmaiņu starp valstu kompetentajām iestādēm un jāstiprina palīdzības un sadarbības pienākumi, kas tām ir citai pret citu. Pārrobežu darbību pieaugošās aktivitātes dēļ kompetentām iestādēm savstarpēji jāsniedz attiecīgā informācija, kas vajadzīga to funkciju izpildei, lai nodrošinātu šīs direktīvas efektīvo piemērošanu, tostarp piemērošanu situācijās, kad pārkāpums vai aizdomas par pārkāpumu var attiekties uz iestādēm divās vai vairākās dalībvalstīs. Apmainoties ar informāciju, ir stingri jāievēro dienesta noslēpums, lai nodrošinātu nevainojamu minētās informācijas nosūtīšanu un īpašu tiesību aizsardzību.

(71) Lai sasniegtu mērķi, kas paredz izveidot integrētu finanšu tirgu, kurā ieguldītāji ir efektīvi aizsargāti un vispārējā tirgus efektivitāte un integritāte ir nodrošināta, ir jāizveido kopīgas normatīvās prasības, kas attiecas uz ieguldījumu [brokeru] sabiedrībām neatkarīgi no tā, kur Kopienā tām ir izsniegta atļauja, un ar ko reglamentē regulētu tirgu un citu tirdzniecības sistēmu darbību, lai novērstu to, ka nepārskatāmība vai traucējumi grauj Eiropas finanšu sistēmas efektīvo darbību kopumā. [...]”

7. Direktīvas II sadaļā ir reglamentēta atļauju piešķiršana ieguldījumu brokeru sabiedrībām un to darbības veikšanas nosacījumi.

8. No šāda viedokļa direktīvas 5. panta 1. punktā ir paredzēta prasība saņemt atļauju:

“Katra dalībvalsts pieprasa, lai uz profesionālu ieguldījumu pakalpojumu sniegšanu vai ieguldījumu darbību veikšanu kā pastāvīgu nodarbošanos vai uzņēmējdarbību attiektos iepriekšēja atļauja atbilstoši šīs nodaļas noteikumiem. [...]”

9. Saskaņā ar direktīvas 8. panta pirmās daļas c) punktu kompetentā iestāde var atsaukt atļauju, kas izsniegta ieguldījumu brokeru sabiedrībai, ja ieguldījumu sabiedrība “vairs [ne]atbilst nosacījumiem, saskaņā ar kuriem ir izsniegta atļauja [...]”.

10. Direktīvas 9. panta 1. punkta pirmā daļa un 3. punkts ir par atļaujas izsniegšanas nosacījumiem saistībā ar personām, kas vada ieguldījumu brokeru sabiedrību:

“1. Dalībvalstis pieprasa, lai personām, kas faktiski vada ieguldījumu [brokeru] sabiedrības darbību, būtu pietiekami laba reputācija un pietiekama pieredze, lai nodrošinātu ieguldījumu [brokeru] sabiedrības pareizu un piesardzīgu pārvaldību. [...]”

3. Kompetentā iestāde atsaka atļaujas izdošanu, ja tā nav pārliecināta, ka personām, kas faktiski vada ieguldījumu [brokeru] sabiedrības darbību, ir pietiekami laba reputācija vai pietiekama pieredze, vai ja ir objektīvs un pierādāms iemesls uzskatīt, ka ierosinātās izmaiņas uzņēmuma pārvaldībā apdraud tās pareizu un piesardzīgu pārvaldību.”

11. Direktīvas 16. panta 1. punktā ir precizēts, ka sākotnējās atļaujas piešķiršanas nosacījumi, kas tostarp noteikti direktīvas 9. panta 3. punktā, ir jāievēro vienmēr.

“Dalībvalstis pieprasa, lai ieguldījumu [brokeru] sabiedrība, kam piešķirta atļauja to teritorijā, vienmēr ievēro sākotnējās atļaujas piešķiršanas nosacījumus, kas noteikti šīs sadaļas I nodaļā.”

12. Direktīvas ceturtās sadaļas (“Kompetentās iestādes”) pirmajā nodaļā ir ietverti noteikumi par kompetento iestāžu izraudzīšanu, pilnvarām un pārsūdzības iespējām:

13. Direktīvas 50. panta 1. punktā ir noteikts, ka “kompetentām iestādēm piešķir visas uzraudzības un izmeklēšanas pilnvaras, kas ir vajadzīgas to funkciju izpildei”. Saskaņā ar minētā panta 2. punkta l) apakšpunktu šīs pilnvaras tostarp ietver tiesības “nodot lietas kriminālvajāšanai [tiesai]”.

14. Direktīvas 51. panta 1. punkts ir par iespējamām sekām, ja tiek pārkāpti saskaņā ar šo direktīvu pieņemti noteikumi:

“1. Neskarot atļaujas atsaukšanas procedūras vai dalībvalstu tiesības piespriest kriminālsodus, dalībvalstis saskaņā ar saviem tiesību aktiem nodrošina, ka var veikt attiecīgos administratīvos pasākumus vai piemērot administratīvus sodus atbildīgajām personām, ja nav ievēroti noteikumi, kas pieņemti, īstenojot šo direktīvu. Dalībvalsts nodrošina, ka šie pasākumi ir efektīvi, samērīgi un preventīvi.”

15. Direktīvas 54. panta “Dienesta noslēpums” 1.–3. punktā ir noteikts:

“1. Dalībvalstis nodrošina, ka kompetentajām iestādēm, visām personām, kas strādā vai ir strādājušas to kompetento iestāžu vai to vienību labā, kurām uzdevumi ir deleģēti atbilstoši 48. panta 2. punktam, kā arī revidentiem un speciālistiem, ko instruējušas kompetentās iestādes, ir saistošs pienākums glabāt dienesta noslēpumu. Konfidenciālu informāciju, ko tās var saņemt, pildot savus pienākumus, nevar izpaust nevienai personai vai iestādei, izņemot pārskata vai apkopojuma veidā tā, lai nevar identificēt atsevišķas ieguldījumu [brokeru] sabiedrības, tirgus dalībniekus, regulētus tirgus vai jebkuru citu personu, izņemot gadījumus, uz kuriem attiecas krimināltiesības vai pārējie šīs direktīvas noteikumi.

2. Ja ieguldījumu [brokeru] sabiedrība, tirgus dalībnieks vai regulēts tirgus ir atzīts par maksātnespējīgu vai obligāti likvidējamu, konfidenciālu informāciju, kas neattiecas uz trešām personām, var izpaust civillietās vai komerciālā tiesvedībā, ja tas ir vajadzīgs tiesvedības veikšanai.

3. Neskarot gadījumus, uz ko attiecas krimināltiesības, kompetentās iestādes, struktūras vai fiziskas vai juridiskas personas, kas nav kompetentās iestādes un kas saņem konfidenciālu informāciju atbilstoši šai direktīvai, to var izmantot tikai, veicot savus pienākumus un funkcijas, attiecībā uz kompetentajām iestādēm, ievērojot šīs direktīvas darbības jomu, vai – attiecībā uz citām iestādēm, struktūrām vai fiziskām vai juridiskām personām – mērķim, kādam šī informācija tām sniegta, un/vai saistībā ar administratīvo tiesvedību vai tiesvedību, kas ir īpaši saistīta ar minēto funkciju veikšanu. Tomēr, ja kompetentā iestāde vai cita iestāde, struktūra vai persona, kas sniedz informāciju, piekrīt, tad kompetentā iestāde, kas saņem informāciju, var izmantot to citiem mērķiem.”

B. Luksemburgas tiesības

16. 1979. gada 8. jūnija Likuma⁵ 11. pantā ir reglamentētas tiesības piekļūt lietas materiāliem administratīvā procesā, 13. pantā – izņēmumi.

17. 1993. gada 5. aprīļa Likuma⁶, kurš tika atjaunināts Direktīvas 2004/39 transponēšanas gaitā, 19. pantā – līdzīgi kā direktīvas 9. pantā – ir paredzēta labas reputācijas prasība.

18. 2007. gada 13. jūlija Likuma⁷ 32. pantā, transponējot Direktīvas 2004/39 54. pantu, ir reglamentēts dienesta noslēpums.

III. Pamatlieta un tiesvedība Tiesā

19. UBS (*Luxembourg*) S.A.⁸ (turpmāk tekstā – “UBS”) nodibināja ieguldījumu brokeru sabiedrību LUXALPHA SICAV (turpmāk tekstā – “Luxalpha”), tostarp iesaistot DV, kuram toreiz bija vadošs amats Luxalpha. Luxalpha bija iesaistīta B.L. Meidofa finanšu skandālā un 2009. gadā tika likvidēta.

20. Ar 2010. gada 4. janvāra lēmumu Luksemburgas Finanšu uzraudzības iestāde (*Commission de Surveillance du Secteur Financier*, turpmāk tekstā – “CSSF”) secināja, ka, ņemot vērā DV lomu Luxalpha dibināšanā un pārvaldībā, viņš vairs nepelna uzticību un tādēļ nav piemērots ieņemt CSSF uzraudzīta uzņēmuma vadītāja amatu vai citu amatu, kam vajadzīga atļauja. Tāpēc viņam esot jāatsakās no attiecīgajiem amatiem.

21. DV pārsūdzēja CSSF lēmumu Administratīvajā tiesā (*Tribunal administratif*). Saistībā ar šo pamata tiesvedību DV lūdza CSSF iesniegt dažādus dokumentus, ko CSSF bija saņēmusi, veicot UBS un Luxalpha uzraudzību.

22. CSSF atteicās to darīt, atsaucoties uz dienesta noslēpumu un faktu, ka saistībā ar 2010. gada 4. janvāra lēmumu tā vispār nav pamatojusies uz prasītajiem dokumentiem. Tā esot nosūtījusi DV visus dokumentus, kuri attiecas uz viņa administratīvo procesu.

23. Par CSSF noraidošo lēmumu DV cēla prasību kā procesa jautājumu Administratīvajā tiesā ar lūgumu izsniegt dokumentus. Viņš uzskata, ka attiecīgie dokumenti ir nepieciešami viņa pienācīgai aizstāvēbai. Tajos esot izskaidrots iesaistīto personu lomu patiesais sadalījums, dibinot Luxalpha. Administratīvā tiesa šo lūgumu sniegt informāciju apmierināja tikai daļēji.

24. Par attiecīgo apelācijas sūdzību Apelācijas instances administratīvā tiesa (*Cour administrative*) lēma 2014. gada 16. decembra spriedumā. Apelācijas instances administratīvā tiesa piesprieda CSSF nosūtīt daudzus dokumentus saistībā ar pamata tiesvedību. UBS un Luxalpha agrākie valdes locekļi Alain Hondequin u.c. Apelācijas instances administratīvajā tiesā iesniedza trešās personas protestu. Protesta iesniedzēji uzskata, ka dokumentu nosūtīšana DV ir Direktīvas 2004/39 54. pantā garantētā dienesta noslēpuma pārkāpums.

⁵ 1979. gada 6. jūlija *Mémorial A* n°54.

⁶ 1993. gada 10. aprīļa *Mémorial A* n°27.

⁷ 2007. gada 16. jūlija *Mémorial A* n°116.

⁸ Tiesību pārņēmeja no 2016. gada 1. decembra – UBS Europe SE.

25. Ņemot to vērā, Apelācijas instances administratīvā tiesa (*Cour administrative*) saskaņā ar LESD 267. pantu uzdeva Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

- 1) Vai, it īpaši ievērojot Hartas 41. pantu, kurā ir nostiprināts labas pārvaldības princips, “gadījumu, kas attiecas uz krimināltiesībām” izņēmums, kas ir ietverts gan Direktīvas 2004/39/EK 54. panta 1. punkta beigās, gan tā paša 54. panta 3. punkta sākumā, attiecas uz tādu gadījumu – kurš atbilstoši valsts tiesībām ir administratīva soda gadījums, bet Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (ECPAK) kontekstā ietilpst krimināltiesībās –, kāds ir pamatlietā aplūkotais sods, ko valsts uzraudzības iestāde ir noteikusi tādējādi, ka valsts advokatūras loceklis vairs nedrīkst ieņemt minētās iestādes uzraudzīta uzņēmuma vadītāja amatu vai citu amatu, kam vajadzīga atļauja, un viņam ir jāatsakās no visiem attiecīgajiem amatiem, cik ātri vien iespējams?
- 2) Ja administratīvā procesā atbilstoši valsts tiesībām tiek piemērots administratīvais sods, kādā mērā pienākums glabāt dienesta noslēpumu, uz ko valsts uzraudzības iestāde var atsaukties saskaņā ar Direktīvas 2004/39 54. pantu, ierobežo taisnīgas tiesas prasības, kas ietver efektīvu tiesību aizsardzību un izriet no Hartas 47. panta, kurš ir jāaplūko saistībā ar prasībām, kas vienlaikus izriet no ECPAK 6. un 13. panta par lietas taisnīgu izskatīšanu un efektīvu aizsardzību, kā arī no Hartas 48. pantā paredzētajām garantijām, proti, attiecībā uz sodītās personas pilnīgu piekļuvi administratīvā soda autora, kas vienlaikus ir valsts uzraudzības iestāde, administratīvās lietas dokumentiem, lai aizsargātu šīs personas intereses un pilsoniskās tiesības?

26. Tiesvedībā Tiesā rakstveida apsvērumus iesniedza CSSF, UBS, A. Hondequin u.c., kā arī DV u.c.⁹ kā pamatlietas dalībnieki, tāpat rakstveida apsvērumus iesniedza Vācijas Federatīvā Republika, Igaunijas Republika, Grieķijas Republika, Itālijas Republika, Polijas Republika un Eiropas Komisija. 2017. gada 1. jūnija tiesas sēdē līdztekus pamatlietas dalībniekiem piedalījās Vācijas Federatīvās Republikas un Eiropas Komisijas pārstāvji.

IV. Vērtējums

27. Šī prejudiciālā nolēmuma tiesvedība ir par dienesta noslēpuma regulējumu Direktīvas 2004/39 54. pantā.

28. Pirmais prejudiciālais jautājums ir par minētā panta 1. un 3. punktā ietverto izņēmumu “gadījumiem, uz kuriem attiecas krimināltiesības” interpretāciju. Uzdodot otro prejudiciālo jautājumu, iesniedzējtiesa vēlas uzzināt, vai dienesta noslēpuma formulējums direktīvas 54. pantā, ņemot vērā šajā lietā noteiktā pasākuma adresāta tiesības piekļūt lietas materiāliem, ir atbilstīgs lietas taisnīgas izskatīšanas un efektīvas tiesību aizsardzības garantijām.

29. Vispirms jānorāda, ka, lai atbildētu uz prejudiciālajiem jautājumiem, ir jāņem vērā Direktīvas 2004/39 mērķi un tās 54. panta kopsakars.

30. Direktīvas 2004/39 mērķis ir izveidot integrētu tirgu finanšu instrumentiem, lai ieguldītājiem nodrošinātu augstu aizsardzības līmeni un ļautu ieguldījumu brokeru sabiedrībām sniegt pakalpojumus visā Savienībā piederības valsts uzraudzībā¹⁰. Turklāt direktīvas 54. panta uzdevums ir garantēt šim nolūkam nepieciešamo nevainojamu informācijas apmaiņu. Tā kā tajā ir paredzēts, ka uzraudzītās

⁹ EU, pret kuru CSSF 2010. gada 18. jūnijā pieņēma līdzīgu lēmumu kā pret DV, arī ir pamatlietas dalībnieks un piedalās tiesvedībā Tiesā.

¹⁰ Skat. spriedumu, 2014. gada 12. novembris, *Altmann* u.c. (C-140/13, EU:C:2014:2362, 26. punkts) un Direktīvas 2004/39 preambulas 2., 31., 44. un 71. apsvērumu.

ieguldījumu brokeru sabiedrības un kompetentās iestādes var būt drošas, ka principā tiks saglabāts nosūtītās konfidencialās informācijas konfidencialais raksturs¹¹, saskaņā ar direktīvas 54. panta 1. punktu principā ir aizliegts izpaust konfidencialu informāciju trešām personām nevispārinātā un neanonimizētā formā.

A. Pirmais prejudiciālais jautājums – “gadījumi, uz kuriem attiecas krimināltiesības”

31. Uzdodot pirmo prejudiciālo jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā vēlas zināt, vai Direktīvas 2004/39 54. pantā paredzētais izņēmums no dienesta noslēpuma “gadījumos, uz kuriem attiecas krimināltiesības”, ņemot vērā tiesības uz labu pārvaldību, ir piemērojams pasākumam, kāds noteikts CSSF 2010. gada 4. janvāra lēmumā.

32. Direktīvas 54. pantā šis formulējums ir lietots gan 1. punktā, gan arī 3. punkta pirmajā teikumā.

33. Direktīvas 54. panta 1. punkta otrajā teikumā ir noteikts, ka aizliegums izpaust konfidencialu informāciju trešām personām nav piemērojams “gadījumos, uz kuriem attiecas krimināltiesības”. Direktīvas 54. panta 3. punkts ir par to, kā konfidenciala informācija ir jāizmanto kompetentai iestādei. “Neskarot gadījumus, uz ko attiecas krimināltiesības”, tā var tikt izmantota konkrētiem, precīzi norādītiem mērķiem¹².

1. Par izņēmuma autonomu interpretāciju

34. Vispirms ir jāsecina, ka direktīvā nav definēti “gadījumi, uz kuriem attiecas krimināltiesības” un šajā ziņā nav arī norādīts uz dalībvalstu tiesībām.

35. Tādēļ atbilstoši Tiesas pastāvīgajai judikatūrai šis formulējums visā Savienībā ir jāinterpretē autonomi un vienveidīgi¹³.

36. Minētajam nav pretrunā, ka direktīvas 54. panta 1. punkta pirmajā teikumā dalībvalstīm ir noteikts pienākums nodrošināt dienesta noslēpuma glabāšanu, precīzi nenosakot tā saturu. Tas tādēļ, ka iespējamas, šajā lietā neaplūkotas¹⁴ dalībvalstu pilnvaras formulēt jēdzienu “dienesta noslēpums” ierobežo Savienības tiesību akti, it īpaši direktīvas 54. pantā galīgi noteiktie izņēmumi¹⁵ no aizlieguma izpaust konfidencialu informāciju.

37. Turklāt, ja visā Savienībā netiktu vienveidīgi interpretēti gadījumi, kuros izņēmuma veidā ir atļauts izpaust konfidencialu informāciju trešām personām, būtu apdraudēta nevainojama informācijas apmaiņa starp dažādām iestādēm un ieguldījumu brokeru sabiedrībām, jo iesaistītās personas nevarētu būt drošas, ka principā tiks saglabāts nosūtītās konfidencialās informācijas konfidencialais raksturs. Turklāt tas būtu pretrunā Direktīvas 2004/39 preambulas 2. apsvērumam, saskaņā ar kuru šīs direktīvas mērķis tieši ir paredzēt saskaņošanas pakāpi, kas vajadzīga, lai ieguldījumu brokeru sabiedrībām ļautu sniegt pakalpojumus visā Savienībā piederības valsts uzraudzībā un ieguldītājiem nodrošinātu augstu aizsardzības līmeni.

11 Skat. spriedumu, 2014. gada 12. novembris, *Altmann* u.c. (C-140/13, EU:C:2014:2362, 31. un 32. punkts) un arī spriedumu, 1985. gada 11. decembris, *Hillenius* (110/84, EU:C:1985:495, 27. punkts), kā arī Direktīvas 2004/39 preambulas 44. un 63. apsvērumu.

12 Es apšaubu, ka konfidencialu datu “izmantošana” saskaņā ar 54. panta 3. punktu var ietvert arī informācijas “izpaušanu” direktīvas 54. panta 1. punktā (skat. ģenerālvokāta G. Slinna [G. Slyn] secinājumus lietā *Hillenius* (110/84, EU:C:1985:333, 3950. lpp.)). Tā kā abos punktos ar identisku formulējumu ir paredzēts izņēmums “gadījumos, uz kuriem attiecas krimināltiesības”, atbildei uz šo jautājumu nav nozīmes šīs lietas izspriešanā.

13 Skat. spriedumus, 2011. gada 18. oktobris, *Briistle* (C-34/10, EU:C:2011:669, 25. punkts un tajā minētā judikatūra), kā arī 2016. gada 9. novembris, *Wathelet* (C-149/15, EU:C:2016:840, 28. punkts).

14 Šajā ziņā skat. izskatāmu lietu C-15/16 *Baumeister*, kas ir par jēdzienu “dienesta noslēpums” un “konfidenciala informācija” interpretāciju.

15 Skat. spriedumu, 2014. gada 12. novembris, *Altmann* u.c. (C-140/13, EU:C:2014:2362, 35. punkts).

2. Par izņēmuma regulējuma nozīmi

38. Interpretējot formulējumu “gadījumi, uz kuriem attiecas krimināltiesības”, būtībā ir jāaplūko divas iespējas. Pirmkārt, runa varētu būt par interpretāciju “pēc būtības”, saskaņā ar kuru “gadījumi, uz kuriem attiecas krimināltiesības” nozīmē situācijas, kur runa ir par noziedzīgu nodarījumu vai kriminālsodu. Tas tā varētu būt pamatlietā, jo CSSF lēmumam, iespējams, ir krimināltiesisks raksturs. Otrkārt, tiek ierosināta “procesuāla” interpretācija, saskaņā ar kuru, piemērojot šo izņēmumu, konfidenciālu informāciju drīkst izpaust tikai tad, ja tas ir vajadzīgs izmeklēšanas procesā vai kriminālprocesā saskaņā ar valsts tiesībām.

39. Tas, kura interpretācija ir pareiza, ir jānosaka, it īpaši ņemot vērā izņēmuma izmantošanas kontekstu un normas, kurā tas ietverts, mērķus¹⁶.

a) Par izņēmuma regulējuma direktīvas 54. pantā kopsakaru

40. Šajā lietā formulējuma “gadījumi, uz kuriem attiecas krimināltiesības” izmantošanas konteksts nepieļauj šā formulējuma interpretāciju “pēc būtības”.

41. Vispirms, no interpretējamā formulējuma kā izņēmuma normas¹⁷ būtības un no direktīvas preambulas 63. apsvērumā noteiktās prasības, ka “stingri jāievēro dienesta noslēpums”, izriet, ka “gadījumi, uz kuriem attiecas krimināltiesības” ir jāinterpretē šauri. Piemērojot izņēmumu visās situācijās, kur runa ir par noziedzīgu nodarījumu vai kriminālsodu, zaudētu jēgu direktīvas 54. panta 1. punkta pamatnoteikums, saskaņā ar kuru ir aizliegts izpaust konfidenciālu informāciju trešām personām.

42. Turklāt ir jāievēro, ka direktīvas 54. panta 1. punkta formulējumā saistībā ar gadījumiem, uz kuriem attiecas krimināltiesības, nav noteiktas nekādas citas prasības, lai neievērotu dienesta noslēpumu.

43. Tas ļoti kontrastē ar direktīvas 54. panta 2. punktā paredzēto izņēmumu, saskaņā ar kuru ir pieļaujams izpaust konfidenciālu informāciju, “ja ir izveidojusies ļoti nelabvēlīga situācija un attiecīgais uzņēmums ir pārtraucis savu normālo darbību”¹⁸, paredzot tomēr papildu prasības. Līdz ar to direktīvas 54. panta 2. punkts ir piemērojams tikai konkrētās situācijās (ja ar tiesas lēmumu ieguldījumu brokeru sabiedrība ir atzīta par maksātnespējīgu vai obligāti likvidējamu), paredzot, ka informāciju drīkst izpaust tikai konkrētā kontekstā (civillietās un komerciālā tiesvedībā), un atļaujot izpaust tikai konkrētu informāciju (kas neattiecas uz trešām personām un ir vajadzīga tiesvedības veikšanai).

44. No šā direktīvas 54. panta 1. un 2. punkta salīdzinājuma kļūst skaidrs, ka formulējums “gadījumi, uz kuriem attiecas krimināltiesības” nevar ietvert visas situācijas, kurās pēc būtības runa ir par noziedzīgiem nodarījumiem vai kriminālsodiem. Tas tādēļ, ka šāda izpratne, ņemot vērā citu nosacījumu neesamību, bez redzama pamatojuma vājinātu stingro dienesta noslēpuma aizsardzību, kas ir 54. panta nolūks un ir vajadzīga direktīvas mērķu sasniegšanai. Vienlaikus šādi gadījumi ietvertu 54. panta 2. punktā minētos detalizētos ierobežojumus. It īpaši ir jāņem vērā, ka, ja formulējumam “gadījumi, uz kuriem attiecas krimināltiesības” būtu jāietver arī situācijas, kur runa ir par noziedzīgiem nodarījumiem vērtspapīru tirdzniecībā vai – kā šajā lietā – par pasākuma krimināltiesisku raksturu, likumdevējs būtu paredzējis citus nosacījumus.

¹⁶ Skat. spriedumus, 2011. gada 18. oktobris, *Brüstle* (C-34/10, EU:C:2011:669, 31. punkts), 2013. gada 19. decembris, *Fish Legal* un *Shirley* (C-279/12, EU:C:2013:853, 42. punkts), un 2015. gada 29. oktobris, *Saudaçor* (C-174/14, EU:C:2015:733, 52. punkts).

¹⁷ Skat. spriedumus, 2010. gada 22. aprīlis, Komisija/Apvienotā Karaliste (C-346/08, EU:C:2010:213, 39. punkts), un 2015. gada 26. februāris, *Wucher Helicopter* un *Euro-Aviation Versicherung* (C-6/14, EU:C:2015:122, 24. punkts).

¹⁸ Ģenerāladvokāta N. Jēskinena [N. Jääskinen] secinājumi lietā *Altmann* u.c. (C-140/13, EU:C:2014:2168, 50. punkts).

b) Par izņēmuma regulējuma mērķi

45. Par labu tam, ka formulējums “gadījumi, uz kuriem attiecas krimināltiesības” nevar ietvert visas situācijas, kur pēc būtības runa ir par noziedzīgiem nodarījumiem vai kriminālsodiem, liecina arī formulējuma “gadījumi, uz kuriem attiecas krimināltiesības” mērķis.

46. Direktīvas 51. panta 1. punktā ir precizēts, ka, “neskarot atļaujas atsaukšanas procedūras vai dalībvalstu tiesības piespriest kriminālsodus”, pastāv pienākums veikt attiecīgus “administratīvos pasākumus vai piemērot administratīvus sodus” atbildīgajām personām, lai varētu reaģēt uz direktīvas prasību pārkāpumiem.

47. Es uzskatu, ka formulējumi “izņemot gadījumus, uz kuriem attiecas krimināltiesības” direktīvas 54. panta 1. punktā un “neskarot gadījumus, uz ko attiecas krimināltiesības” šīs direktīvas 54. panta 3. punktā arī ir jāsaprot kā precizējums, tāpat kā noteikums, ka netiek skartas dalībvalstu tiesības piespriest kriminālsodus. Šajās normās ir precizēts, ka dienesta noslēpums gadījumos, kad saskaņā ar dalībvalstu tiesībām ir jāpiespriež kriminālsods vai tiek sākts attiecīgs process, neliedz nosūtīt informāciju attiecīgajām iestādēm. Atbilstoši tam gadījumā, ja dalībvalstu iestādes nav iniciatores, 50. panta 2. punkta 1) apakšpunktā ir noteiktas kompetentās iestādes pilnvaras nodot lietu kriminālvajāšanai tiesai.

48. Formulējuma “gadījumi, uz kuriem attiecas krimināltiesības” nolūks ir novērst konfliktu ar dalībvalstu tiesībām piespriest kriminālsodu un veikt kriminālvajāšanu.

49. Šis mērķis ir saderīgs arī ar lietu *Altmann* u.c.¹⁹, kuras pamatā bija no ieguldījumu brokeru sabiedrības krāpnieciskas darbības cietušu ieguldītāju lūgums sniegt informāciju. Tiesa nosprieda, ka attiecīgā lieta neattiecas uz krimināltiesībām, jo informācijas pieprasījums tika iesniegts “pēc tam, kad bija pasludināti notiesājoši spriedumi krimināllietās pret [ieguldījumu brokeru sabiedrības] vadošajiem darbiniekiem”²⁰. Ne sabiedrības krāpnieciskā darbība, ne atbildīgajām personām piespriestie kriminālsodi nemainīja to, ka lieta neattiecas uz krimināltiesībām direktīvas izpratnē²¹. Ģenerālvokāts N. Jēskinens savos secinājumos atbilstoši argumentēja, ka informācijas pieprasīšanas “mērķis nav tos izmantot kriminālprocesu vajadzībām”²². Izņēmums tomēr ir paredzēts, “lai jebkurā brīdī būtu iespējams uzsākt izmeklēšanu un kriminālprocesu arī tad, ja ieguldījumu brokeru sabiedrība īsteno normālu darbību, tādējādi uzraudzības iestādei ļaujot izpaust informāciju, kas nepieciešama šādos procesos”²³.

50. Visbeidzot arī saistībā ar izņēmuma “gadījumiem, uz kuriem attiecas krimināltiesības” mērķa noskaidrošanu ir jānorāda uz faktu, ka izņēmumam nav paredzēti nekādi citi nosacījumi. Pieņemums, ka gadījumos, kas saistīti ar noziedzīgiem nodarījumiem vai kriminālsodiem, direktīvas 54. panta 1. punktā ir atļauts izpaust jebkādu konfidenciālu informāciju jebkādos apstākļos jebkurai iestādei vai personai, nevar būt izņēmuma “gadījumiem, uz kuriem attiecas krimināltiesības” mērķis. Tas tādēļ, ka šāda izpratne radītu šķēršļus Direktīvas 2004/39 54. panta galvenajam mērķim nodrošināt stingru dienesta noslēpuma aizsardzību.

c) Citi apsvērumi

51. “Gadījumu, uz kuriem attiecas krimināltiesības” “procesuāla” interpretācija ir saderīga arī ar šādiem apsvērumiem.

19 Spriedums, 2014. gada 12. novembris, *Altmann* u.c. (C-140/13, EU:C:2014:2362).

20 Spriedums, 2014. gada 12. novembris, *Altmann* u.c. (C-140/13, EU:C:2014:2362, 39. punkts).

21 Skat. spriedumu, 2014. gada 12. novembris, *Altmann* u.c. (C-140/13, EU:C:2014:2362, 41. punkts).

22 Ģenerālvokāta N. Jēskinena secinājumi lietā *Altmann* u.c. C-140/13, EU:C:2014:2168, 28. punkts).

23 Ģenerālvokāta N. Jēskinena secinājumi lietā *Altmann* u.c. C-140/13, EU:C:2014:2168, 27. punkts).

52. Vispirms šī interpretācija ir atbilstīga Direktīvas 2004/39 sistēmai. Direktīvas 51. panta 1. punktā uzraudzības un administratīvo tiesību pasākumi, uz kuriem attiecas direktīva, ir skaidri nošķirti no dalībvalstu piespriestiem kriminālsodiem, kas netiek skarti. Šai nošķiršanai būtu pretrunā tāda izpratne pēc būtības, ka ir nozīme pasākuma krimināltiesiskajam raksturam un tāpēc arī krimināltiesiska rakstura administratīvi pasākumi varētu tikt uzskatīti par gadījumiem, uz kuriem attiecas krimināltiesības.

53. Turklāt “procesuāla” interpretācija ir saderīga ar faktu, ka formulējums “gadījumi, uz kuriem attiecas krimināltiesības” tiek lietots daudzos dažādos finanšu tiesību aktos²⁴. Tas liecina par to, ka no šāda viedokļa runa drīzāk ir par formulējumu, kura mērķis ir izvairīties no kolizijām un nodrošināt informācijas apmaiņas iespēju kriminālvajāšanas vajadzībām un tādējādi mazāk atsevišķi vērtēt dažādus pasākumus atkarībā no rakstura un direktīvas regulējuma priekšmeta.

54. Visbeidzot šo “procesuālo” pieeju apstiprina arī Direktīvas 2014/65/ES²⁵, ar kuru ir pārstrādāta Direktīva 2004/39, 76. panta 1. punkts. Kaut arī Direktīva 2014/65, kas stājusies spēkā 2014. gada 2. jūlijā, Direktīvu 2004/39 ir aizstājusi tikai no 2017. gada 3. janvāra, pārstrādātā redakcija var tikt izmantota kā norāde uz to, kā ir interpretējami gadījumi, uz kuriem attiecas krimināltiesības. Saskaņā ar Direktīvas 2014/65 76. panta 1. punktu aizliegums izpaust konfidenciālu informāciju neskar “valsts krimināltiesību vai nodokļu tiesību [...] prasības”. Tātad runa ir nevis par konfidenciālas informācijas izpaušanu uzraudzības pasākumu adresātiem vai par šo pasākumu krimināltiesisko raksturu, bet gan drīzāk par informēšanu, ka dienesta noslēpums neliedz izpaust šādu informāciju tad, ja tā ir vajadzīga valsts krimināltiesību vai nodokļu tiesību vajadzībām.

55. Tādējādi ir jāsecina, ka formulējums “gadījumi, uz kuriem attiecas krimināltiesības” nenožīmē, ka dienesta noslēpums var netikt ievērots visās situācijās, kad runa ir par noziedzīgu nodarījumu vai kriminālsodu. Tā vietā šādi ieviestajam izņēmumam ir jānodrošina, ka konfidenciāla informācija kompetentajām valsts iestādēm tiek izpausta izmeklēšanas vai kriminālprocesa vajadzībām, ja tas tiek prasīts valsts krimināltiesībās vai kriminālprocesa tiesībās. Tādēļ šajā lietā aplūkotās situācijas nav “gadījumi, uz kuriem attiecas krimināltiesības”.

56. Tas, kādā mērā Hartā nostiprinātais vispārējais tiesību princips par labu pārvaldību²⁶ un tā garantētās tiesības piekļūt lietas materiāliem²⁷ ir saderīgs ar direktīvas 54. pantu, ir jānoskaidro, aplūkojot otro prejudiciālo jautājumu.

3. Par “gadījumu, uz kuriem attiecas krimināltiesības” interpretācijas “pēc būtības” alternatīvu

57. Ja Tiesa nepiekritīs manam ierosinājumam, bet lems, ka formulējums “gadījumi, uz kuriem attiecas krimināltiesības” ietver situācijas, kad runa ir par noziedzīgiem nodarījumiem vai kriminālsodiem, būtu jānoskaidro, vai CSSF 2010. gada 4. janvāra lēmumam ir krimināltiesisks raksturs.

²⁴ Tostarp skat. Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 26. jūnija Direktīvas 2013/36/ES par piekļuvi kredītiestāžu darbībai un kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību prudenciālo uzraudzību, ar ko groza Direktīvu 2002/87/EK un atceļ Direktīvas 2006/48/EK un 2006/49/EK (OV 2013, L 176, 338. lpp.), 53. panta 1. punkta otro daļu, Eiropas Parlamenta un Padomes 2010. gada 24. novembra Regulas (ES) Nr. 1095/2010, ar ko izveido Eiropas Uzraudzības iestādi (Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestādi), groza Lēmumu Nr. 716/2009/EK un atceļ Komisijas Lēmumu 2009/77/EK (OV 2010, L 331, 84. lpp.), 70. panta 2. punktu un Eiropas Parlamenta un Padomes 2015. gada 25. novembra Direktīvas (ES) 2015/2366 par maksājumu pakalpojumiem iekšējā tirgū, ar ko groza Direktīvas 2002/65/EK, 2009/110/EK un 2013/36/ES un Regulu (ES) Nr. 1093/2010 un atceļ Direktīvu 2007/64/EK (OV 2015, L 337, 35. lpp.), 24. panta 1. punktu.

²⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 15. maija Direktīva 2014/65/ES par finanšu instrumentu tirgiem un ar ko groza Direktīvu 2002/92/EK un Direktīvu 2011/61/ES (OV 2014, L 173, 349. lpp.).

²⁶ Skat. spriedumu, 2014. gada 8. maijs, *N.* (C-604/12, EU:C:2014:302, 49. punkts), kā arī paskaidrojumus par Hartas 41. pantu (Paskaidrojumi par Pamattiesību hartu, OV 2007, C 303, 17. lpp.) un tajos minēto judikatūru.

²⁷ Skat. spriedumu, 2013. gada 18. jūlijs, *Kadi* (C-584/10 P, C-593/10 P un C-595/10 P, EU:C:2013:518, 99. punkts), kā arī Vispārējās tiesas spriedumu, 1992. gada 18. decembris, *Cimenteries CBR u.c./Komisija* (no T-10/92 līdz T-12/92 un T-15/92, EU:T:1992:123, 37.–41. punkts).

58. Jautājumā, vai pasākums attiecas uz krimināltiesībām, ir jāņem vērā, vai ir jāizmanto “noziedzīga nodarījuma” un “soda” izpratne attiecīgajā dalībvalstī vai arī autonoma interpretācija.

59. Tomēr pirmā alternatīva rada jau 34.–37. punktā minētās šaubas.

60. Atbilstoši Tiesas judikatūrai formulējums “gadījumi, uz kuriem attiecas krimināltiesības” var tikt autonomi interpretēts saistībā ar Hartas 50. pantā paredzēto dubultas sodīšanas aizliegumu. Atsaucoties uz Eiropas Cilvēktiesību tiesas (turpmāk tekstā – “ECT”) formulētajiem “Engel kritērijiem”²⁸, Tiesa ir nospriedusi, ka, novērtējot pasākuma krimināltiesisko raksturu, ir jāpiemēro trīs kritēriji: pirmkārt, nodarījuma kvalifikācija atbilstoši valsts tiesībām, otrkārt, nodarījuma veids un, treškārt, paredzētā soda veids un smagums²⁹.

61. Par pirmo kritēriju ir jāsecina, ka Luksemburgas tiesībās tāds pasākums kā CSSF lēmums attiecas uz administratīvajām tiesībām.

62. Attiecībā uz otro kritēriju ir jāņem vērā tiesiskā regulējuma, uz kuru balstās pasākums, adresātu loks, tā mērķis un ar to aizsargātās tiesiskās intereses³⁰.

63. Atšķirībā no krimināltiesībām tāds lēmums kā šajā lietā neapdraud sabiedrību. Tas var būt adresēts tikai konkrētas grupas dalībniekiem, proti, šauri ierobežotam tādu personu lokam, kuras brīvprātīgi ir nolēmušas ieņemt vadošus amatus vērtspapīru tirdzniecības uzņēmumos, kam vajadzīga atļauja.

64. Saistībā ar CSSF lēmuma mērķi ir jāatzīst, ka labas reputācijas kritērijam saskaņā ar Direktīvas 2004/39 9. panta 1. punkta pirmo daļu ir jānodrošina “ieguldījumu brokeru sabiedrības pareiza un piesardzīga pārvaldība”³¹. Tāpat kā pārējām prasībām, kas ir jāievēro ieguldījumu brokeru sabiedrībai, lai saņemtu atļauju, šā nosacījuma mērķis ir aizsargāt ieguldītājus un garantēt finanšu sistēmas stabilitāti³². Lai nodrošinātu šo aizsardzību, vadības līmeņa personu piemērotība tiek pārbaudīta ne tikai atļaujas piešķiršanas procedūrā, bet kompetentā iestāde to regulāri izvērtē arī pēc tam³³. CSSF atzinums, ka DV vairs nepelna uzticību no tāda viedokļa, ka viņš pietiekami negarantē ieguldījumu brokeru sabiedrību pareizu un piesardzīgu pārvaldību, ir paredzēts nevis viņa sodīšanai, bet gan finanšu sistēmas un ieguldītāju apdraudējuma novēršanai. Arī tiktāl, ciktāl lēmumā ir konstatēts, ka tādēļ DV nav piemērots ieņemt vadošus amatus CSSF uzraudzītā uzņēmumā, šim lēmumam nav krimināltiesībām raksturīgā represīvā mērķa. Drīzāk šīs tiesiskās sekas tieši izriet no Direktīvas 2004/39, saskaņā ar kuru šādus amatus drīkst ieņemt tikai personas ar labu reputāciju. Aicinājums DV atteikties no attiecīgajiem amatiem ir nepieciešamās sekas efektīvas apdraudējuma novēršanas izpratnē un ne tik stingrs līdzeklis salīdzinājumā ar atļaujas atsaukšanu ieguldījumu brokeru sabiedrībai.

65. Arī šajā lietā aizsargātās tiesiskās intereses neļauj kvalificēt CSSF 2010. gada 4. janvāra lēmumu kā krimināltiesisku. Tas tādēļ, ka ieguldītāju aizsardzību un finanšu tirgus stabilitāti parasti garantē gan krimināltiesības, gan administratīvās tiesības.

28 Skat. ECT spriedumu, 1976. gada 8. jūnijs, *Engel* u.c. pret Nīderlandi (ECLI:CE:ECHR:1976:0608JUD000510071, 80.–82. punkts).

29 Skat. spriedumu, 2013. gada 26. februāris, *Åkerberg Fransson* (C-617/10, EU:C:2013:105, 35. punkts) ar norādi uz spriedumu, 2012. gada 5. jūnijs, *Bonda* (C-489/10, EU:C:2012:319, 37. punkts), kā arī manus secinājumus lietā *Bonda* (C-489/10, EU:C:2011:845, 45.–50. punkts un tajos minētā judikatūra).

30 Skat. spriedumu, 2012. gada 5. jūnijs, *Bonda* (C-489/10, EU:C:2012:319, 39. punkts), un arī ECT spriedumus, 1984. gada 21. februāris, *Ötztürk* pret Vāciju (ECLI:CE:ECHR:1984:0221JUD000854479, 53. punkts), 1992. gada 24. februāris, *Bendenoun* pret Franciju (ECLI:CE:ECHR:1994:0224JUD001254786, 47. punkts) un 1996. gada 10. jūnijs, *Benham* pret Apvienoto Karalisti (ECLI:CE:ECHR:1996:0610JUD001938092, 56. punkts).

31 Ja šis nosacījums nav vai vairs nav ievērots, kompetentā iestāde var neizsniegt atļauju ieguldījumu sabiedrībai (skat. direktīvas 7. panta 1. punktu un 9. panta 3. punktu) vai vēlāk to atsaukt (skat. direktīvas 8. panta pirmās daļas c) punktu).

32 Skat. Direktīvas 2004/39 preambulas 17. apsvērumu, kā arī 2., 31., 44. un 71. apsvērumu.

33 Skat. Direktīvas 2004/39 16. un 17. pantu.

66. Attiecībā uz trešo “*Engel* kritēriju” – noteiktā pasākuma veidu un smagumu – ECT ņem vērā par nodarījumu abstrakti paredzēto maksimālo sodu³⁴. Piemērojot šo premisu šajā lietā, rodas grūtības, jo lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu nav minēts, ka lēmums pamatojas uz tiesisko regulējumu, kas nosaka maksimālo sodu vai ierindo lēmumu hierarhijas attiecībās ar citiem pasākumiem. Drīzāk ar lēmumu ir īstenots atļaujas piešķiršanas nosacījums atbilstoši direktīvas 9. panta 1. punkta pirmajai daļai. No šāda viedokļa šī lieta atšķiras arī no ECT spriedumiem par finanšu tirgus uzraudzības iestāžu sodiem³⁵.

67. Vērtējot šajā lietā pieņemtā lēmuma veidu, vispirms uzmanību piesaista tas, ka secinājums par labas reputācijas zaudēšanu un aicinājums pārtraukt ieņemt vadošus amatus ieguldījumu brokeru sabiedrībās nav saistīts ne ar kādu naudas sodu vai brīvības atņemšanas sodu. Šīs sankcijas, kas ir raksturīgas krimināltiesībās, nav paredzētas arī šā lēmuma neievērošanas gadījumā. Turklāt arī krimināltiesībās ir pazīstami aizliegumi veikt profesionālo darbību. Tomēr tas nenozīmē, ka jebkurš lēmums, kas negatīvi ietekmē sodītās personas tiesības brīvi izvēlēties profesiju, automātiski būtu jāattiecina uz krimināltiesībām. Tas tādēļ, ka brīvības izvēlēties profesiju ierobežojumi ar personiskiem atļaujas saņemšanas nosacījumiem ir raksturīgi arī administratīvajās un, it īpaši, apdraudējuma novēršanas tiesībās.

68. Vērtējot šajā lietā pieņemtā lēmuma smagumu, ir jāsecina, ka tas sodītajai personai rada ievērojamas sekas. Adresāts neatbilst nosacījumam, lai varētu ieņemt vadošu amatu ieguldījumu brokeru sabiedrībā, un viņam ir jāatsakās no attiecīgā amata. Ar to var būt saistīti finansiāli zaudējumi un adresāta publiskā tēla pasliktināšanās.

69. Tomēr ir jāņem vērā, ka lēmums attiecas tikai uz konkrētām darbībām profesionālajā sfērā. *DV* nav aizliegts ne ieņemt citus amatus ieguldījumu brokeru sabiedrībās, ne strādāt advokāta profesijā. Turklāt finansiāli zaudējumi būtu gaidāmi arī tad, ja uzraudzības iestāde neaicinātu *DV* atteikties no amata, bet ieguldījumu brokeru sabiedrībai atsauktu atļauju. Tai būtu šādas tiesības saskaņā ar direktīvas 8. panta pirmās daļas c) punktu, ja ieguldījumu brokeru sabiedrība turpinātu nodarbināt *DV* pretēji Direktīvas 2004/39 prasībām. Visbeidzot ir būtiski arī tas, ka *CSSF* lēmumā nav noteikts, ka *DV* nedrīkst ieņemt vadošus amatus ievērojami ilgu laiku vai ilgtermiņā. Tajā drīzāk tiek pausts *CSSF* juridiskais viedoklis lēmuma pieņemšanas brīdī. Par *DV* piemērotību tiks lemts atkārtoti, ja ieguldījumu brokeru sabiedrība lūgs *CSSF* izsniegt atļauju laikā, kad viņš tajā ieņems vadošu amatu, vai atļauju saņēmis uzņēmums paziņos par nodomu nodarbināt viņu šādā amatā. Turklāt jāievēro, ka *CSSF* lēmums – kā to tiesas sēdē ir apstiprinājusi šīs iestādes pārstāve – nav publicēts. Līdz ar to lēmuma negatīvā ietekme uz adresāta reputāciju sabiedrībā nav tiešas lēmuma sekas.

70. Ņemot vērā šos apsvērumus, šajā lietā runa nav par aizliegumu veikt profesionālo darbību, uz ko attiecas krimināltiesības. Tādēļ arī trešā “*Engel* kritērija” piemērošana neizraisa to, ka *CSSF* 2010. gada 4. janvāra lēmumam ir krimināltiesisks raksturs.

71. Rezultātā uz pirmo prejudiciālo jautājumu saistībā ar interpretāciju “pēc būtības” ir jāatbild, ka formulējums “gadījumi, uz kuriem attiecas krimināltiesības” neietver šīs lietas situāciju. Ja Tiesa apstiprinās lēmuma krimināltiesisko raksturu, tas nozīmēs, ka Direktīvas 2004/39 54. pants neliedz izpaust konfidenciālu informāciju. Tā kā 54. pantā konfidenciālas informācijas izpaušana “gadījumos, uz kuriem attiecas krimināltiesības” nav atkarīga no citiem nosacījumiem, tad dienesta noslēpums praktiski zaudētu jēgu krimināltiesiska rakstura situācijās. Tad kļūtu neizbēgama arī iejaukšanās attiecīgajos valsts izmeklēšanas procesos vai kriminālprocesos. Tādējādi atkārtoti kļūst skaidrs, ka, interpretējot “gadījumus, uz kuriem attiecas krimināltiesības” Direktīvas 2004/39 54. pantā, ir jāņem vērā nevis izpratne “pēc būtības”, bet gan “procesuāla” pieeja.

34 Skat. ECT spriedumu, 2008. gada 9. oktobris, *Ezeh un Connors* pret Apvienoto Karalisti (ECLI:CE:ECHR:2003:1009JUD003966598, 120. punkts).

35 Skat. ECT spriedumus, 2009. gada 11. jūnijs, *Dubus S.A.* pret Franciju (ECLI:CE:ECHR:2009:0611JUD000524204), un 2014. gada 4. marts, *Grande Stevens* pret Itāliju (ECLI:CE:ECHR:2014:0304JUD001864010), kuri no šīs lietas atšķiras arī ar to, ka *CSSF* nav tiesa.

4. Starpsecinājumi

72. Saskaņā ar iepriekš minētajiem apsvērumiem, uz pirmo prejudiciālo jautājumu ir jāatbild šādi:

73. Formulējums “gadījumi, uz kuriem attiecas krimināltiesības” Direktīvas 2004/39 54. panta 1. un 3. punktā neietver situācijas, kad valsts uzraudzības iestāde konstatē, ka persona nepelna uzticību un tādēļ nav piemērota, lai ieņemtu vadošu amatu šīs iestādes uzraudzītā uzņēmumā, un aicina to atteikties no attiecīgā amata.

B. Otrais prejudiciālais jautājums – tiesības uz lietas taisnīgu izskatīšanu un efektīvu tiesību aizsardzību

74. Uzdodot otro prejudiciālo jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā vēlas uzzināt, vai dienesta noslēpuma formulējums direktīvas 54. pantā, ņemot vērā pasākuma adresāta – kā šajā lietā – tiesības piekļūt lietas materiāliem, ir atbilstīgs lietas taisnīgas izskatīšanas un efektīvas tiesību aizsardzības garantijām saskaņā ar Hartas 47. un 48. pantu, kā arī ECPAK 6. un 13. pantu.

75. Vispirms ir jānorāda, ka ECPAK nav oficiāli Savienības tiesību sistēmā iekļauts instruments, un tādēļ direktīvas 54. pants ir jāinterpretē, ņemot vērā Hartas 47. un 48. pantu³⁶.

1. Par Hartas 47. pantu

76. Hartas 47. panta pirmajā daļā ir reglamentētas tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību un otrajā daļā – tiesības uz lietas taisnīgu izskatīšanu.

77. Direktīvā ir nodrošināta efektīvas tiesību aizsardzības prasību ievērošana atbilstoši Hartas 47. panta pirmajai daļai. Direktīvas 52. panta 1. punktā ir paredzēts, ka kompetentās iestādes lēmumam ir jābūt attiecīgi pamatotam un ka par to ir tiesības vērsties tiesā. Hartas 47. panta pirmajā daļā paredzētā garantija attiecībā uz efektīvu tiesību aizsardzību izpaužas tādējādi, ka ir iespējams vērsties tiesā, kas nav atkarīga no iestādes, kura ir kompetenta noteikt apgrūtinājošo pasākumu, un kas ir tiesīga pārskatīt lēmumu. Par to, ka šie nosacījumi ir izpildīti arī šajā lietā, liecina CSSF 2010. gada 4. janvāra lēmuma pamatojums un pamata tiesvedība.

78. Hartas 47. panta otrajā daļā minētās tiesības uz taisnīgu lietas izskatīšanu vispirms ietver sacīkstes principu. Saskaņā ar to lietas dalībniekiem ir tiesības iepazīties ar visiem tiesā iesniegtajiem pierādījumiem un tos apspriest³⁷. Tomēr šajā lietā šīs tiesības nav skartas. Tas tādēļ, ka lietas dalībnieki nestrīdas par informāciju, kas būtu saņemta tiesvedībā tiesā. Tādēļ nav arī jābaidās, ka tiesas spriedums tiks pamatots ar faktiem un dokumentiem, ar kuriem nav varējis iepazīties kāds no lietas dalībniekiem³⁸.

79. Hartas 47. panta otrajā daļā nostiprinātās tiesības uz lietas taisnīgu izskatīšanu ietver arī tiesību uz aizstāvību aizsardzību. Šī vispārējā Savienības tiesību principa izpausme administratīviem procesiem ir atspoguļota Hartas 41. pantā un kriminālprocesiem – tās 48. panta 2. punktā. Tiesību uz aizstāvību aizsardzība ietver arī tiesības piekļūt lietas materiāliem.

³⁶ Skat. spriedumus, 2015. gada 3. septembris, *Inuit Tapiriit Kanatami u.c./Komisija* (C-398/13 P, EU:C:2015:535, 46. punkts), un 2016. gada 15. februāris, *N*, (C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, 45. un 46. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

³⁷ Skat. spriedumus, 2008. gada 14. februāris, *Varec* (C-450/06, EU:C:2008:91, 47. punkts), un 2013. gada 4. jūnijs, *ZZ* (C-300/11, EU:C:2013:363, 55. punkts).

³⁸ Skat. spriedumu, 2013. gada 4. jūnijs, *ZZ* (C-300/11, EU:C:2013:363, 56. punkts), kā arī 2009. gada 2. decembris, *Komisija/Irija u.c.* (C-89/08 P, EU:C:2009:742, 52. punkts un tajā minētā judikatūra).

80. Šīs tiesības – kā, piemēram, ir redzams Hartas 41. panta 2. punkta b) apakšpunktā – attiecas uz materiāliem, kuri “attiecas” uz personu. Tajos vispirms ietilpst visa apsūdzošā informācija un dokumenti, ar kuriem iestāde pamato savu lēmumu³⁹. Turklāt tiesības piekļūt lietas materiāliem attiecas arī uz attaisnojošiem dokumentiem⁴⁰ un dokumentiem, kuri nav izmantoti lēmuma pamatošanai, taču ir ar to objektīvi saistīti⁴¹. Turklāt nav nozīmes, kādai lietai informācija fiziski ir piesaistīta.

81. Šajā lietā aplūkoti dokumenti *DV* skatījumā izskaidrotu “patieso” lomu sadalījumā, dibinot *Luxalpha*. Līdz ar to, tā kā *CSSF* savu lēmumu pamato arī ar adresāta lomu *Luxalpha* dibināšanā, prasītā informācija varētu būt attaisnojoši dokumenti.

82. Tomēr *CSSF* šos dokumentus ir saņēmusi, veicot *UBS* un *Luxalpha* uzraudzību. Tiesības piekļūt lietas materiāliem neierobežo tas, ka informācija attiecas uz trešām personām. Tomēr ir jāņem vērā to pamattiesības. Tas tādēļ, ka tiesības piekļūt lietas materiāliem ir spēkā nevis absolūti, bet – kā, piemēram, liecina Hartas 41. panta 2. punkta b) apakšpunkts –, tikai ievērojot konfidencialitātes, kā arī dienesta noslēpuma un komercnoslēpuma likumīgas aizsardzības apsvērumus.

83. Līdz ar to ir jālīdzsvaro tiesības piekļūt lietas materiāliem un dienesta noslēpums. Direktīvas 2004/39 gadījumā 54. pants ir Savienības likumdevēja veiktā līdzsvarošanas procesa rezultāts. Ir jāpārbauda, vai šajā ziņā, līdzsvarojot pretējas intereses, ir ievērots samērīguma princips Hartas 52. panta 1. punkta izpratnē.

84. Ir jāņem vērā, ka direktīvas 54. pantā dienesta noslēpumam nav piešķirts absolūts pārākums pār tiesībām piekļūt lietas materiāliem administratīvā procesā. Lai gan 54. pantā principā ir aizliegts izpaust konfidenciālu informāciju, tomēr to vienmēr ir atļauts izpaust pārskata vai apkopojuma veidā⁴². Turklāt 54. pantā ir paredzēti vairāki, kaut arī galīgi, izņēmumi no šā aizlieguma, tostarp jau aplūkoti “gadījumi, uz kuriem attiecas krimināltiesības”.

85. Likumdevēja lēmums stingri ievērot dienesta noslēpumu pamatojas uz apsvērumu, ka tā gan tiek aizsargāti tieši skartie uzņēmumi, gan tiek garantēta arī Savienības finanšu instrumentu tirgu normāla darbība⁴³.

86. Informācijas, ko ieguldījumu brokeru sabiedrības nosūta uzraudzības iestādēm, kvalitāte un informācijas apmaiņa starp iestādēm ir atkarīga no palāvēības uz to, ka iesniegtā informācija paliks konfidenciāla. Tādējādi, stingri neaizsargājot dienesta noslēpumu, tiek apdraudēta arī ieguldījumu brokeru sabiedrību kontroles sistēma, kas balstās uz informācijas apmaiņu, un līdz ar to paredzētā Savienības tirgu ieguldītāju aizsardzība.

87. Turklāt uzraudzības iestāžu iegūtajai informācijai var būt augsta ekonomiskā vērtība. Dienesta noslēpuma vajākas aizsardzības rezultātā tiesības iepazīties ar lietas materiāliem varētu tikt izmantotas ļaunprātīgi, lai konfidenciālu informāciju izmantotu citiem mērķiem.

39 Skat. spriedumu, 2004. gada 7. janvāris, *Aalborg Portland* u.c./Komisija (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P un C-219/00 P, EU:C:2004:6, 68. punkts).

40 Skat. spriedumus, 2004. gada 7. janvāris, *Aalborg Portland* u.c./Komisija (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P un C-219/00 P, EU:C:2004:6, 68., 74. un 75. punkts), un 2011. gada 25. oktobris, *Solvay*/Komisija (C-110/10 P, EU:C:2011:687, 49. punkts).

41 Skat. spriedumu, 2004. gada 7. janvāris, *Aalborg Portland* u.c./Komisija (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P un C-219/00 P, EU:C:2004:6, 125. un 126. punkts).

42 Skat. spriedumu, 2008. gada 18. jūnijs, *Hoechst*/Komisija (T-410/03, EU:T:2008:211, 153. un 154. punkts) par dokumentu nekonfidenciālu versiju vai nekonfidenciālu apkopojumu prasību.

43 Skat. spriedumu, 2014. gada 12. novembris, *Altmann* u.c. (C-140/13, EU:C:2014:2362, 33. punkts).

88. Vienlaikus ir jāatzīst, ka direktīvas 54. pantā paredzētā dienesta noslēpuma stingra ievērošana var izraisīt to, ka apgrūtināša pasākuma adresāts savai aizstāvībai saņemt tikai informāciju, ko tam sniedz tā pati uzraudzības iestāde, kas noteikusi apstrīdēto pasākumu. Šādi uzraudzības iestāde varētu ierobežot savu pasākumu adresātu tiesības uz aizstāvību. Drošāk būtu, ja uzraudzības iestāde un iestāde, kas nosaka apgrūtināšo pasākumu, būtu organizatoriski nošķirtas. Šajā lietā CSSF ir kompetenta uzraudzīt ieguldījumu brokeru sabiedrības, veic atbilstīgus pasākumus un lemj par piekļuvi informācijai⁴⁴. Tā kā administratīvā procesa līmenī var rasties šaubas par iestādes objektivitāti, ir jābūt garantētai tās lēmumu efektīvai pārbaudei tiesā⁴⁵.

89. Turklāt ir jāņem vērā, ka kompetentā iestāde neievēro dienesta noslēpumu, jau izpaužot apsūdzošo informāciju, ko tā izmanto sava lēmuma pamatošanai. Ņemot to vērā, šķiet nepieļaujami, ka iestāde, vispārīgi atsaucoties uz dienesta noslēpumu, drīkst atteikties izpaust, iespējams, attaisnojošu informāciju, kas ir saistīta ar lēmumu.

90. Tomēr es uzskatu, ka šajā lietā Direktīva 2004/39 ļauj samērīgi līdzsvarot tiesības uz aizstāvību un dienesta noslēpuma aizsardzību. Tas tādēļ, ka šajā lietā tiesības uz aizstāvību var īstenot citādi, nekā nodrošinot lēmuma adresāta tiesības piekļūt, iespējams, attaisnojošiem dokumentiem.

91. Saskaņā ar direktīvas 54. panta 1. punkta formulējumu tajā gan ir paredzēts, ka konfidenciālu informāciju nedrīkst izpaust “nevienai personai vai iestādei”. Te varētu ietilpt arī valsts tiesa. Tomēr tas ir pretrunā direktīvas 54. panta 3. punktam, kurā ir noteikts, ka kompetentā iestāde konfidenciālu informāciju drīkst izmantot saistībā ar tiesvedību, kas ir īpaši saistīta ar tās uzdevumu veikšanu. Par to liecina arī direktīvas 50. panta 2. punkta l) apakšpunkts, jo tajā ir paredzētas pilnvaras nodot lietu tiesai. Tādējādi direktīvā nav aizliegts, ka šīs lietas apstākļos iestāde ļauj kompetentajai tiesai piekļūt attiecīgajiem dokumentiem. Tad kompetentajai valsts tiesai ir jālemj, vai dokumentiem ir attaisnojoša ietekme un kā saskaņā ar valsts tiesībām tie var tikt iekļauti tiesvedībā.

92. Lietas taisnīgas izskatīšanas princips būtībā paredz, ka šī informācija var tikt izpausta arī pasākuma adresātam, lai viņš par to varētu izteikties tiesvedībā. Tomēr var būt pamatoti ierobežot šīs tiesības, ja runa ir tikai par informāciju, kas viņu, iespējams, attaisno un pretējā gadījumā vispār nevarētu tikt iekļauta tiesvedībā.

93. Pirmkārt, tā var tikt nodrošināta dienesta noslēpuma stingrā aizsardzība, kas ir Direktīvas 2004/39 mērķis. Otrkārt, tiek garantēts, ka šajā lietā aplūkotā pasākuma adresāta lieta tiks izskatīta taisnīgi.

2. Par Hartas 48. pantu

94. Par Hartas 48. pantu ir jāatzīst, ka tajā ir aizsargāta nevainības prezumpcija un tiesības uz aizstāvību, kas ir jāgarantē “apsūdzētajam”⁴⁶, un tāpēc tas attiecas uz reālu kriminālprocesu.

95. Līdz ar to šajā lietā šīs pamattiesības nav būtiskas. Tas tādēļ, ka ne uzraudzības process, kas noslēdzās ar preventīva CSSF administratīva lēmuma pieņemšanu, ne administratīvais process šā lēmuma pārbaudei nav atzīstami par kriminālprocesiem.

⁴⁴ DV atsauce uz ECT 2009. gada 11. jūnija spriedumu *Dubus S.A.* pret Franciju (ECLI:CE:ECHR:2009:0611JUD000524204) ir neveiksmīga, jo tā pamatojas uz kļūdainu pieņēmumu, ka CSSF – kā minētajā lietā *Commission bancaire* [Banku komisija] (sprieduma 24. un 55. punkts) – ir tiesa ECPAK 6. panta 1. punkta vai attiecīgi Hartas 47. un 48. panta izpratnē.

⁴⁵ Skat. spriedumu, 2017. gada 16. maijs, *Berlioz Investment Fund* (C-682/15, EU:C:2017:373, 55. punkts), un arī par objektivitātes prasību atbilstoši Hartas 47. panta otrajai daļai – spriedumu, 2017. gada 14. jūnijs, *Online Games u.c.* (C-685/15, EU:C:2017:452, 60.–64. punkts), kā arī par Hartas 41. panta 1. punktu – manus secinājumus lietā *Spānija/Padome* (C-521/15, EU:C:2017:420, 98.–115. punkts).

⁴⁶ Skat. spriedumu, 2015. gada 17. decembris, *WebMindLicenses* (C-419/14, EU:C:2015:832, 83. punkts).

96. Pat ja šāds process būtu, dienesta noslēpuma formulējums direktīvas 54. pantā nav pretrunā Hartas 48. pantam. Tas tādēļ, ka šādā gadījumā mans ierosinājums “procesuāli” interpretēt “gadījumus, uz kuriem attiecas krimināltiesības” direktīvas 54. panta 1. un 3. punkta izpratnē ļautu izpaust konfidenciālu informāciju tiesībsardzības iestādēm. Tad tiesībsardzības iestādēm rastos uzdevums saskaņā ar valsts kriminālprocesa tiesībām izpaust apsūdzētajam informāciju, kas vajadzīga, lai tiktu ievērotas viņa tiesības.

3. Starpsecinājumi

97. Rezultātā uz otro prejudiciālo jautājumu ir jāatbild, ka kompetentā uzraudzības iestāde, atsaucoties uz dienesta noslēpumu atbilstoši direktīvas 54. panta 1. punktam, drīkst atteikties izpaust, iespējams, attaisnojošu konfidenciālu informāciju tāda pasākuma adresātam kā šajā lietā, ja nav piemērojams neviens no direktīvas 54. pantā paredzētajiem izņēmumiem un pasākuma adresāta tiesības uz aizstāvību var tikt nodrošinātas citādi.

V. Secinājumi

98. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, es iesaku Tiesai uz *Cour administrative* (Apelācijas instances administratīvā tiesa) uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem atbildēt šādi:

- 1) Formulējums “gadījumi, uz kuriem attiecas krimināltiesības” Direktīvas 2004/39/EK 54. panta 1. un 3. punktā neietver situācijas, kad valsts uzraudzības iestāde secina, ka persona nepelna uzticību un tādēļ nav piemērota ieņemt vadošu amatu šīs iestādes uzraudzītā uzņēmumā, un aicina to atteikties no attiecīgā amata;
- 2) kompetentā uzraudzības iestāde, atsaucoties uz dienesta noslēpumu atbilstoši Direktīvas 2004/39 54. panta 1. punktam, drīkst atteikties izpaust, iespējams, attaisnojošu konfidenciālu informāciju tāda lēmuma adresātam, kurā tā par viņu secina, ka viņš vairs nepelna uzticību un tādēļ nav piemērots ieņemt vadošu amatu minētās iestādes uzraudzītā uzņēmumā, ja nav piemērojams neviens no direktīvas 54. pantā paredzētajiem izņēmumiem un pasākuma adresāta tiesības uz aizstāvību var tikt nodrošinātas citādi.